

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Cap[itu]l[u]m. xxj. impugna[n]s assertione[m] Capnio[n]is
decima[m]octaua[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

LIBER I. CAP. XXI.

insulis suffulti. et diuino presidio adiuti. in coparabilis plus aucti sunt. Quo pacto iudei crescere nullatenus possent.

THEOLOGVS.

IHaud secus usum entur psciuium? Nec certe tuus excedas fauor alii sinebat Benigne nisi p malversationibz. Capniō abs te bonas oīe q̄ret laudes. Sz ad rē eam? et videbis te pax p tuo amasio esse cōesse. Si nāx (vt dicas) silitudo Capnionis in illo silit. qd nobis gentile ē. pfecto qd nos pmo intulim⁹ loco. iā et ipē pfiter⁹ ecclesiā scz increuissē t̄ renitētes tyrānos. ex sola hūana christianoz ptnica. Nouim⁹ deinde et optime scim⁹. q̄re illic silitudo subsistat. Ni mirū. q̄ si ad vltiora. puta ad diuinā grām. ad speciale assitētiā. progressa fuisset. nullo colore ad defensandū Thalmud ea silitudo Capnionis ppositū intulisset. scz si iudeis inuitis libri eoz auferret. Sinagoga suscipet incrementū. quēadmodū olim aucta ē sp ecclēsia. dū tyrāni libros auferret. Hec q̄ Capnion astute olsaciebat. pp̄t ea illic sua sistebat silitudo. Sz de his satiati. vellem⁹ Benigne qd neuterī magis adduceres.

ICapl'm. xxi. impugnās assertionē Capnionis decimā octauā
BENIGNVS.

Sz iterū te ipugnat. qn̄ dicis. Si libri iudeoz eēnt obuisti. tūc nullis argumētis eis satifactoriis. nos aduersus eos tueri possemus. Nō p libros illoz. q̄ apli⁹ nō essent. neqz p textū Biblie. q̄a iudei alia. et nouā scripture expositōnem. subtilē exco gitarēt. et ita nō possem⁹ neqz inuadere eos. neqz nos defendere. Dicū te hic sc̄rā blasphemare scripturā. ac si libri eoz efficaciores eēnt. qz ipa sc̄ptra. Enīuero ista apta est calūnia. Optime em̄ suades. oēs iudeoz libros. igni nō eē tradēdos. qz eo ccesso. nō possem⁹ cū eis disputare. Nō qdē ex testamēto nouo. qz illud nō recipiūt. neqz ex testamēto veteri. qz illud suo mō exponerēt. Neqz uincere possemus p doctores eoz (q̄ aplius nō reperirent) talē nouā expositōez nō eē verā sicut hacten⁹ fecim⁹ plupponēdo expositōem Rabinoz quā negare neqzint. Hinc cūscio. q̄ te nolūt intelligere. Sz ḡtis odio ha

THEOLOGVS

(buere-

S. J. M. hic gerere calūnatoris nobis videris Benigne. q̄ lē sibros iudeoz sacra sc̄ptura efficaciores fore (vt tu nobis falso ipingis) nō intulim⁹. Neqz em̄ Capnion v'l vnū de satifactoriis sibū fecit argumētis. Uer absolute sermone asseruit Si oēs (inq̄ ens) iudeoz libri eēnt cremati. tūc cēnit⁹ nihil eēt nos aduersus iudeos sustētare v'l tueri p textū biblie. Hec Capnionis ē assertio. q̄ Leonīōis as/ cū nimis irreuerēter tāq̄ insufficiētē sacre sc̄pture frutē attenuet. serio heretica eānō mō tāq̄ i sacrā biblia blasphemā atqz sacrilegā. vey etiā tāq̄ reputat. sacris lēis manifeste repugnantē hereticā reputam⁹.

LIBER I. CAP. XXI.

S. iiij. Saluator siqdē nr̄ Matthei. iij. aduersus diabolū (vt Hie Mat. 2. viij. ronym⁹ illic ait) falso scripturas allegantē nullis legitur usus fuisse alijs argumentis. q̄z sacre Biblie auctoritatib⁹. Nec mīz puerb. pcc. sane. Nā vt sapiētissime dixit sapiens. Qis sermo dei ignir⁹. clype us ē oīo sperantib⁹ in se. Quo clypeo (vt h̄z Hugo sup eo ſbbo) le dñs ptegit. Matthei. iij. cū a diabolo tentaret in deserto. Dñs ḡ Diabol⁹ vincit callidissimū ſcripturaz pſtratur⁹ fallarii. velut arma fortissima (in p̄ textū biblie h̄ sacre ſcripture vires monſtrās) ſolos Biblie text⁹ aſſumpſit. ad uerſariūqz vitorioſe deiecit. Et tuus Benigne Capnion. temera re nō vereſ textū Biblie. h̄ dicit. penitus nihil eſſet nos ſuſtentare oīra iudeos p̄ Biblie textum.

S. iiiij. Deinde q̄qz ap̄l's 2^e Thimo. 2°. diſſerens de biblietextu. ad diſcipulū taliter ſcribit. Et qz ab infantia ſacras lrās noſti. q̄ te p̄nt iſtruere p̄ fidē in chriſto iſeu. Qis em̄ ſcriptura diuinit⁹ iſpirata utiſis est ad docendū. z ad arguendū. Et ad Titū p̄. Oportet (ait) ep̄m ſine criminē eē tc. amplectentē eū q̄ ſim ſanā doctrinā eſtidelē ſermonē. vt potēs ſit exhortari in doctrina ſana. et eos q̄ h̄dicut arguere. Et vt aplin de iudeis h̄rē ſimonē aiauertas auſculta p̄fēſtū ſubnectentē. Sūt eū ml̄ti ſeductores. maxie q̄ de circūciſſione. q̄s oportet redargui doceſtes q̄ nō oport̄. Vides h̄ic Benigne ap̄d apl'm (ſaltē ocul' nō careas) quēadmodū oīs ſcriptu ra diuinit⁹ iſpirata. p̄mo utiſis est ad arguendū. z ſcđo quō q̄ ſim ſanā doctrinā ſidelē ſermonē. ep̄m potenteſ facit. tū arguere tū redarguere ſeductores ac h̄dictores iudeos. q̄ nō oportet doceſtes. Inſicias aut̄ ire (eſli te ruper̄) nō audes neqz potes. z ſcripturā diuinit⁹ iſpiratā. z ſim ſanā doctrinā ſidelē ſermonē. in textu biblie q̄z maxi me p̄tineri. Precauſur ḡ Benigne palliare heretim longi⁹ ne per̄gas. h̄z cū aplo fateare. textū biblie z q̄dē eū ſolū. nō mo utile ad arguendū. verz z potenteſ ad h̄dictores redarguendū cuiuſmodi ſunt iudei ſeductores. Hūc mellifluū ex apli ſbbo. diuina Aq̄nas ſuſrat ſenſum. dū 2^a 2^e. q. x. ar. ix. bonū eructans ſbbo. Oportet inq̄t ad fidei p̄firmatōem. aliqñ cū infidelib⁹ diſputare tc. ad p̄uerten dos errātes ſim illō ad Titū p̄. vt ſit potēs exhortari in doctrina ſana. z eos q̄ h̄dicut arguere. hec ille. Quid mo Benigne putat Capnionē ne intellexerim⁹. reris ne oſores nos fuſſe gratio. nūqđ ſidei iniuria ſentētia. et adhuc illā tui Capnionis (heu fidei iniuria) p̄habib ſuſiam. vbi deſtruct⁹ (inq̄t) iudeoz libris. penit⁹ nihil ē nos ſuſteſſare h̄ eos ex textu biblie. h̄z oport̄ nos a diſputatōne deſiſtere.

S. iiiij. Preterea vt heresis illa potētius obruaſ. audi apl'm in laudet Apollinis. p̄ ad Chorin. 3°. ſic inq̄ntem. Ego plantauſ. apollo rigauit tc. Quonā aut̄ pacto rigauerit Apollo. Ueni z vide apli diſcipulū Lucā Actuū. pviij. p̄doceſſaientē. q̄z

Suppliatio
ad Benignū.

Sctūs Thos.

Fidei iniuria
ſentētia.

LIBER I. CAP. XXI

Apollo reuin̄ ait. Judeus at qdā Apollo noīe. Alexandrin⁹ genere. vir eloquēs deuenit Ephesum. potēs in scripturis (glossa veterib⁹. lyra. legis ⁊ p̄phetar⁹) Et mor subdit te eodē. Qui cū venisset prout multis his qui crediderūt sc̄z ad Pauli cōcionē. ⁊ comin⁹ adiectū ē. vehemen ter em̄ reuincebat Judeos publice ostēdes p̄ scripturas ec̄ Christum ielum. Quo qd̄ clari⁹ Lapnionis temeritatē pruincere posset Ubi Apollo ex sacris iudeos pruinct scriptur⁹ sc̄z lege ⁊ p̄ phēsi. ⁊ p̄ p̄se quens ex biblia. qm̄ hic Jesus est christus.

S. VI. Cum tenui Actuū. vij. legis de b̄to p̄thomartyre Stephano. no. Et nō potuerunt resistere (sc̄z iudei) sapientie ⁊ spiritui q̄ loqbaſ. glossa interlinearis. sapientie scripturar⁹. ⁊ spiritui. q̄ sine timore loqbaſ Actuū q̄qz. vij. Idem br. Stephan⁹ afflenti sermo ne iudeis demōstrabat. Jelum ec̄ christū in scripturis reppromissuz. Tyr supauit iudeos p̄ scriptu deos p̄ scriptu ad qd̄ sane p̄ suadēdū atq; p̄ bandū. cū plurimas tū pulcherrimas veteris leg⁹ accinuit scripturas. nulla sūia. nullū ſbūm. imo nec iota ras. vnū insonuit ex iudaicor⁹ doctor⁹ libris. Quid nunc p̄cor apud te ruminas Benigne Nū cū tuo adhuc d̄lentis Lapnione. vt teſtūc tis iudeor⁹ libris. penit⁹ nihil ec̄ dicas. nos christianos p̄ scriptū b̄bie ſuſt̄tare p̄ iudeos. Nūqđ o Benigne. q̄ mor aduocauim⁹ ⁊ filia q̄ nos mouēt in ſacris l̄tis vtrq; firmissime fundata efflagitant. vt his tuis iniurijs ūitūſve abs te laceſſeremur. dū turpit et inſtruire euomere nō erubuisti. Nolūt te intelligere. ſz ḡtis odio habere. Judicet iter nos de⁹ ⁊ veritati aſſit. Sz te Benignū q̄ arguentis. ⁊ (vt viſum ē) ſoluētis p̄tes egisti audiuimus. Libet vt ⁊ Lapnion p̄ ſeloquas.

IO. R. AD BE.

Ad hanc cauillatōem iā dictū superi⁹ ē. Nō em̄ libros iudeor⁹ ſpi ſacre ſcripture in ſe ⁊ re ipa p̄fero. ſz ſolum dico. ex illis libris eos ap̄ti⁹ ūinci posſe. Si ḡ aboleant⁹. diſputatio deſiſtet. neq; arguere neq; m̄dere eis ſatiſfaciendo poterim⁹. Quia eti⁹ ver⁹ testamētu ſpi p̄ ſupponat. nō in expōnes nr̄as. ſup ipo testamēto ſuſcipiant. niſi eoz doctorib⁹ p̄formet. ⁊ tūceas vt ſuas. nō vt nr̄as. magnificiūt.

THEOLOGVS

S. VI. Quā minime cauilla ūo libri (vti ex tua ſup ondīm⁹ p̄fessione) clariora imo aptiſſima in christū ſt̄monia ſp̄lectunt. Quō ḡ dicis o christianuſ. tū optime. iudeos ex illis libris aptius q̄z ex biblia posſe ūinci. Nōne p̄ ſcripturas Apollo vehementer reuincebat iudeos. nū Stephano iudei reuifere poterat. e ſolis biblie ſcripturis pugnat. Tu

LIBER I. CAP. XXII.

aūt Capniō dicere nō metuis. si dicti p̄fidie aboleant libri, desister disputatio neq; argui neq; r̄nideri poterit satifacitndo.

S. vii. Putasne ad instā sufficere latifacitdem. si t̄ reīpa. sapi entūq; iudicio sufficiētes afferant auctoritates. q̄ v̄ba p̄plicētes vite ex latētis sp̄us energia satis nata sunt. docile inflec tere intellectū in captiuitatē fidei in obsequiū p̄fatis. forsan ap̄d tuā sapientiā q̄tenuerit scripturis satifaciat optebit cuiuslibet blasphemī p̄inacis ac supbi adeo amputare garrulitatē. vt qd effuti at insan⁹ t̄ infidelis rabula habeat nihil. Sec⁹ p̄ oēm modū. alin⁹ ille sensit Eusebi⁹ citās id Philonis. Qui(inq̄entis)cauillari vo lunt v̄ba multiplicat. q̄ v̄o p̄phari. h̄i ipa veritatesunt p̄tentia.

S. viii. Insup experientia teste ad oculū vidisti Capnion. q̄z creberreme lyran⁹ t̄ aliū q̄q; an t̄ postdoctores. q̄s p̄fi di rabini argute t̄ subdole p̄metati sunt expōnes. p̄ solos biblie cō Praue exposi futat text⁹. tu v̄o inq̄s. Si libri eorū v̄busti eēnt. subtiles iudeorū uas adiūmenirēt expōnes. t̄ tūc opteret nos a disputatōe desistere. p̄futat p̄ solū Erras t̄ despis valde. dū p̄itas sp̄m̄scēm̄ t̄ steriles t̄ crudas. t̄ textū biblie q̄z intelligibl̄ sensus exp̄tes. in scripturis reliq̄ssimias. q̄ sine rabi noz expositōnib⁹ nulli vsu esse possunt.

S. ix. Dic q̄so Cap. vñ nā p̄mi expositores hauserūt intelligen tiā scripturaz. Nōne ex diligētissimis tū indagine. tum vni⁹ scripture ad alia collatione. e q̄bo eis emicuit vna facies eloq̄ Un̄ p̄mi expōz castorū. Vnde ḡ lector t̄ admirare nostrū Lapnione. q̄ dicere s̄tores hause no metuit. Si iudeoz libri cōbusti essent. si iudei excogitarent no rūt intelligen uas glossas. tūc penit⁹ nihil eēt nos p̄traeos suscitare ex textu bi blie. Iz opteret a disputatōe desistere. Quis nō censebit christianus hāc falsissimā assertōem efinib⁹ christianoz p̄cul eliminādā. q̄ tan copere p̄fidia iudaicā exaltat. t̄ nimis ch̄ianitate sc̄am p̄ssundat Un̄ Benigne ad alia pgam⁹. ista em̄ auditu digna nō sunt.

Lapl̄m. xxii. q̄nt̄ decimā Capniōis ipugnās assertōem.
GEOR. BE. ADIO. REVCH.

Dicis etiā si iudeoz doctores falso exponere scripturā dicerem⁹ tūc nos q̄ eos in p̄batōem ducim⁹ t̄ eoz sentētū fulcimur. utere mur falsis testimonij. qd p̄hibitū elege. Si falsos. t̄ q̄ sequit⁹. Ul deris itaq; ip̄oz doctores vere scripturā exposuisse afferere. Cumq; strariū (vt supi⁹ indurim⁹) habeat Matth. v. et xv. et Marci. vii.

THEOLOGVS

S. i. Dū veritatē attingis Benig. tibi facile assentimur. nec em̄ nisi falsitati bellū indixim⁹. Tu itaq; mentē nostrā recte re portasti. t̄ nō minus bñ obiecisti. Inmixta est em̄ hec obiectio ei qd apl's. ii. Cor. iii. Obtusi inq̄t sunt sensus eoz. t̄ usq; in hodiernis Aplius dīe. dū legi⁹ Moses positiū est velamē sup̄ cor eoz. Affulget t̄ super

31 i.